

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

58. Quartum, illi intelligunt veram Christi gratiam cum libertate consistere; hi nequaquam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

in nostra consistuerent potestate, & Dei dona esse non putarent, neque ad hac habenda atque retinenda Deum operari nostras cogitationes & voluntates: cetera vero ipsum dare concederent, cum ab illo impetrantur credentis fide. Si cetera dona à Deo dari concedebant, ergò catenus veram & Christianam gratiam agnoscebant.

Recentiores nec isti veraci rectæq; confessioni Massiliensium volunt acquiescere. Nam quemadmodum in ipso initio fidei nullum gratiæ Christi relinquunt locum, qua videlicet non solum posse credere, sed ipsum credere voluntati inspiretur ac detur; ita eandem gratiam ab omnibus operibus bonis remouent, quæ solâ hominis libertate se quò voluerit siccante, quamvis non sine adjuutorio gratiæ sine qua non, exhiberi ab homine, non à Deo donari putant. Qua de re si sententia & censura S. Augustini peteretur, opinionem illam non ad Massiliensium sed fortè ad Pelagianorum placita relegaret. Nam aduersus Massilienses disputans ita loquitur: *Hæc ergo Dei dona sunt, id est, ut de alijs taceam, sapientia & continentia, hoc est, sapienter & continenter vivere. Acquiscent & isti Massilienses: Neq; enim Pelagiani sunt, ut aduersus istam perspicuam veritatem, dura & hæretica peruersitate contendant. Quo perspicue significat, quod si opera pari modo ac fidem suæ potestati arrogassent, ac sua esse credidissent, perfectè futuros fuisse Pelagianæ hæresis reos. Cùm igitur fidem non aliter suæ potestati arrogarent, quàm statuendo, se sua libera voluntate quò voluerit se siccante cum gratia Adami, seu cum auxilio potentiâ sine quo non, vocanti Deo posse credere, perfectè simili modo suæ libertati opera vendicare, & sua putare secundum Aug. Pelagianum facit. Mirabuntur istam cõsequentiã Recentiores. Sed si tranquillè perpendere dignentur, non minus esse humanæ libertatis officium, auro & unionibus, quàm ferro ac terreis glebis uti; stylo argenteo, quàm æreo characteres pingere; habitu bono quàm vitioso agere: Deo eos illustrante forsã intelligent, etiam gratia ista sufficiente, seu adjuutorio sine quo non ad operandum vel credendum uti, non minus nostrum esse & humanæ libertatis officium, quàm si motibus naturalibus sive ad bonum sive ad malum nostra voluntate utrolibet se siccante uteremur; atque idè impossibile esse, ut opera aut fides quæ sic fiunt, sint specialia dona gratiæ Dei. Non enim donantur illa per adjuutorium quo possunt, si volueris, fieri; sed per id, quo reipsa fiunt. Hoc autem non talis gratia donat voluntati, sed vice versa, voluntas tali gratiæ, licet neutra absq; altera operetur. Ex quo fit, ut perinde ac si nulla gratia sufficiens aut congrua cum voluntate concurreret, ad liberum arbitrium referenda, & perinde quoque (argumentando, non censendo loquor) juxta S. August. Pelagio Recentiorum opinio accensenda videatur. Vera enim gratia Christi medicinalis fractæ libertati coactis impertita, cujus solius confessio Pelagianismum excludit, longè altèrius rationis est; nec ullius alterius gratiæ*

Ibid.

Videl. 2. de
grat. Christi
Saly. lasim.

quantumcunque magnæ & plausibilis conjunctio cum voluntate, uti vires perditas reddere, ita Pelagianismi invidiam aut reatum diminueret aut abslegere potest. Pelagius enim ab Augustino & Patribus redargutus fuit, quòd gratiam, quæ propriè Christi est, negando tolleret, & per hoc aduentum & crucem ejus evacuaret. Vnde gratiam, ad cujus confessionem urgebatur, vocabant, ^a gratiam qua Christianissimus; ^b gratiam Salvatoris; ^c gratiam Christianam; ^d gratiam Christi; ^e gratiam qua revelata est per passionem & resurrectionem Christi; ^f gratiam qua per incarnationem unigeniti donata est; deniq; ^g gratiam Dei per Iesum Christum, quam ex Apostolo ad Romanos didicerant, hiberate nos à corpore mortis huius, hoc est, à vitijs & passionibus corporis mortis huius. Hæc autem gratia non est gratia illa sufficiens, qua etiam primus homo & Angeli indigerunt, quando in primæ illius dignitatis præstantia creabantur: sed est gratia medicinalis, qua à vulneribus libero arbitrio inflicis per Salvatorem sanamur & liberamur. Quæ gratia tantum proportionem differt ab illa sufficiente, quantum morbus ab ægitudine. Itaque nullius gratiæ sive concursus Dei, sive gratiæ habitualis, sive sufficientis & congruæ, sive sine qua non, sive cuiuscunque alterius confessione se quisquã ab errore Pelagiano liberare potest, nisi illam gratiam cõfiteatur ad singulos actus necessariam, quæ nec Adamo, nec Angelis tanquam sanis data est; sed quæ hominum lapsorum arbitrio tanquam ægro, & sub peccati, hoc est sub concupiscentiæ dominatione captivo ac seruo, sanando, redimendo, liberando per crucem & mortem Iesu Christi Salvatoris revelata atq; donata est. Hæc non est sufficiens, non congrua, sine qua non, non concursus Dei, non habitus, sed illa tantum, qua depresso sub concupiscentiæ dominatu arbitrio fit ac datur actio. De hac sola Aug. & Patres disputant; hanc Augustinus explicuit; hanc gratiæ sine qua non opposuit: Hanc qui non admittit, etsi omnes alias fateatur, non Semi-Pelagiano, sed perfectò Pelagiano errore, si Augustini principijs credimus, detinetur. Omnium enim reliquarum gratiarum confessio, quod ad præsentis controversiæ cardinem spectat, perinde est, atque si nullam omninò fateretur.

a Patres
Carth. in
Ep. ad Innoc.
cent.
b Patres
Conc. Milev
ad Innoc.
c Ibid.
d Ibid.
e Epist. 95.
ad Innocent.
f Ibid.
g Patres
Conc. Carth.
h Rom. 7.

NOTA LVIII.

Quartum, illi intelligunt veram Christi gratiam cum libertate consistere; hi nequaquam.

Quemadmodum igitur in veræ medicinalis gratiæ confessione presbyteri Massilienses nostros recentiores longè superant: ita eos in adjuutorij istius verè Christiani intelligentiæ

gentia procul post se relinquunt. Quo enim p. cto in operibus faciendis cum libertate co-
 hareret, exhortationes non extingueret, fatum
 excideret, satis accurate penetrarunt. Testis
 enim est Prosper in Epist. ad August. quod ex-
 pressè dicerent: *Libertatem suam ab hoc Dei auxi-
 lio invitant, si quod Deus mandat, elegerit.* Hoc est,
 si electio voluntatis ad credendum Deo ante-
 cellit. Et Hilari. tradit, quod illam gratiam
 in Scripturis commemorari dicerent, *qua unus-
 quisque post voluntatem iuvatur.* Nempe volebat,
 hominem ex se incipere velle, non solum cre-
 dendo, sed etiam cupi libet virtutis opus facere
 desiderando: quam imperfectam voluntatem
 Deus postea quasi ignem sufflando roboraret.
 Unde August. addit, quod ipsi hortabantur quo-
 que ad castitatem, ebrietatem, pietatem, & cetera,
 que Dei dona esse confitebantur, nec dicebant exhorta-
 tionem suam impediri predicatione predestinationis Dei.
 Quae omnia latius in Semi-Pelagianae heresis
 declaratione tanquam certa demonstravimus.

A quàm naturalis fructum voluntatis, per quod
 gratiam sibi ipsos parere ac dare posse, palam
 profiteri, formidabant. Hac igitur de causa,
 summo opere meriti illius dignitatem extenuan-
 do elevabant: quod nos subius loco suo decla-
 ravimus, & paulo post aliquid adhuc dicturi
 sumus. Recentiores vero non penetrantes car-
 dinem difficultatis, sine ullo scrupulo meritum
 in tali fide constituant, & velut Catholica
 doctrinae caput liberrimè proferunt. Non
 enim animadvertunt, se naturæ viribus, gra-
 tiæ Christianæ meritum attribuere, ut gratia
 iam non sit gratia: atq; ita in illud roties pro-
 scriptum incidere, quod gratia secundum me-
 ritum datur.

NOTA LX.

Meritum utriusque valde deprimunt; sed illi
 operum cum gratia factorum; hi ope-
 rum pure naturalium.

Sed ex alio latere presbyteros Massilienses
 imitando, longe remotius quàm ipsi à ver-
 itate discedunt. Illi enim, ne gratiam gratui-
 tam actibus fidei & orationis, quos non sine
 gratia per arbitrij sui libertatem proferre se
 posse statuebant, letali vulnere percuterent,
 dum non gratis daretur, sed quibuscumq; exi-
 guis fidei & orationis meritis redderetur, me-
 ritum istorum actuum vehementissimè depref-
 serunt. Dixerunt enim fidem, orationem, pul-
 sationem suam, non esse condignam; esse tantum
 occasionem gratiæ conferenda; ne irrationabili
 munificentia Dei largitas, neve penitus adveniens aut
 merito otio dissoluta sua dona conferre videretur, esse
 colorem sub quo gratia daretur, atq; ideo gratiam
 Dei semper gratuitam perseverare. Quae loci in Semi-
 Pelagianae heresis declaratione diduximus.
 Eadem & similes phrasas moderni illi Scho-
 lastici huiusmodi collegunt, ut meritum actuum
 naturalium, quos in fideles, faciendo viri us
 naturæ quod in se est, operantur, extenuando
 ceprimant. Nam ut nihil de illis loquar, qui
 eos olim dispositionem, vel proximam, vel re-
 motam ad gratiam vocavere, nostri de quibus
 agimus, qui istam phrasin ut injuriosam gra-
 tiæ declinarunt, dicunt eos non proprie mereri
 non reddere hominem dignum: esse tantum b sub-
 occasionem ad gratiam; esse & occasionem; & maxi-
 me de eorum, ut misericordiam in eos effundat:
 e in fallibili lege dare gratiam, hanc legem dandi
 gratiam esse rationi maxime consentaneam, quam
 Pater cum Christo inierit: alioquin qua ratio-
 ne verum erit, Deum velle omnes homines salvos fieri
 Videri quippe incredibile & INDICTIONEM infinitam
 Dei clementia contrarium. Quae sane longè lue-
 sentiora sunt epitheta, quàm quibus paulo ante
 Callianus usus est. Nam quid est meritum de
 congruo, nisi id propter quod DECRET gratiam
 dari à Deo, & non dari Deo indignum est?
 Nec enim quisquam sanus Catholicus dixerit,
 indignum esse Dei clementia, si peccatoris cu-
 jusquam etiam Christiani preces non exaudit,
 sicut multarum preces non exaudit, in quibus
 tamen meritum de congruo constituitur solent.

Veruntamen quoddam Scholasticorum istorum
 exorbi-

bb

exorbi

lib. de dono
 prof. cap. 17
 vide lib. 8.
 de her. Pelag.
 cap. 20.

Vide lib. 2.
 de her. Pelag.
 cap. 27.

Cass. lib. 12.
 in ju. cap. 17.
 Lond.
 Collat. 13.
 ibi.
 vide lib. 8.
 de her. Pelag.
 cap. 17.

Leff. de gra-
 effici in
 append. ad c.
 v. n. 30.
 b. Cap. 10.
 n. 3. & 4.
 e. lib. n. 2.
 d. lib. n. 3.
 e. Molina
 apud L. eff.
 app. ad c. 10.
 n. 35.
 a. r. d. 10.
 1014.

NOTA LIX.

Meritum agnoscunt pariter in initio fidei;
 illi inveni, hi palam.

Iam verò & alia nonnulla doctrinae capita
 sunt, in quibus Massilienses atque recentio-
 res vel omnino pares sunt, vel si quo discre-
 pant, illos illi exorbitationis enormitate mul-
 tum superant. Vtrique enim in initio fidei, quod
 cum gratia Adami potèrati, seu suo qua non, li-
 beræ voluntati tribuunt, meritum agnoscunt.
 Nam illi dicunt, *conveniens esse pyrati, ut eo me-
 rito, quo voluerint & crediderint à suo morbo se posse
 sanari, & ipsius fidei augmentum, & totius sanitatis
 suæ consequantur effectum.* Cujus plura testimo-
 nia in eadem Epistola videre licet.

Recentiores id ipsum fidei meritum palam
 receperunt. Cum enim putent se veros actus
 ex gratia donante factos predicare, quamvis
 non nisi naturalis libertatis scetus sint, nihil
 mirum, si etiam eos gratia meritorios esse fa-
 teantur.

Sed in hoc nonnulla discrepantia est, quod
 Massilienses inviti ad illam confessionem per-
 tracti sint; Videbant enim intelligendi perspi-
 caciâ, non aliud huiusmodi fidei initium esse,